גמ' ג) ע"ל יהודה **ד)** לעיל מד: **ג)** [לעיל מז. עב. פסחים יג: יבמות קד:] **רש"י ד)** ע"ל פסולו אלא לאחר שחיטה ע"ק **ה)** ע"ל מה"ד וז' יהושע ופירך ר' יהודה דאמר אליבא דר"א לא קדש כו' ע"ק **ו)** ע"ל מה"ד יפסלו בלינה דמקדשו בכלי כו' ע"ק **מ)** ע"ל שאם לא כן יפסלו ע"ק **ע)** ע"ל דלא נפסל **תוס' י)** ע"ל ויליף ע"ק **יא)** [ד"ה אפסר]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ואתה וכו' לא קדש הס"ד ואמר כך מ"ה **פסול מחשבה כו'** חוץ לזמנו:

(ב) ד"ה כדוקין וכו' קודש שחיטה הס"ד ואמ"כ מ"ה דסבר וכו' במסכת זבחים אם עלו כל"ל והד"ל:

(ג) ד"ה אלא וכו' אינן אלא חולין:

(ד) ד"ה ולא דאיפסל בשחיטה **ואפ"ד** דבשחיטה וכו' בלינה **ואפ"ד** דשחיטת:

תורה אור

גמ' א) אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יְיָ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ לְהַקְרִיב אִשֶּׁה לַיְיָ עֹלָה וּמִנְחָה זֶבַח וּנְסָכִים דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ: (ויקרא כג, לז)

רבינו גרשום

והאי דהביא פ' לאחריות איכון דאי אבדו הני ליפוק בהני: ומאן דאמר לא קדשי קסבר האי דהביא פ' דיתר על כולם ונתכוון להביא קרבן גדול ופסול: בכלי שרת. הסכין ששוחט בו הזבח שבשחיטה מתקדש הלחם אם מקדש הסכין מה שראוי לו בלבד (קמ"ל) שלא מדעת בעלים מה שראוי להם: ואע"ג דלית לה תוך בית קבול. מקדשא והם הכי מקדשא שלא מדעת את הראוי לו. ומר סבר לא אלימא מכלי שרת לקדש שלא מדעת: שחטה התודה על מנת לאוכלה חוץ לזמנה או חוץ למקומה קדש הלחם וחוץ לזמנו הוי פיגול ויש בו כרת האוכלו. חוץ למקומה פסול ואין בו כרת: ונמצאת טרפה. בבדיקתה. לא קדש הלחם כדקאמר בברייתא כל שפסולו קודם שחיטה לא קדש הלחם וטרפה ונמצאת בעל מום בדוקין שבעין דלא הוי מום ניכר: ואליבא דר' עקיבא דאמר במסכת זבחים אם עלו לא ירדו: ואידך. ר' יהושע דאמר לא קדש סבר כי א"ר עקיבא אם עלו לא ירדו לגופיה לזבח עצמו: התם הוא דאמר ליה ר' יהושע לר' אליעזר נדוננו משלא לשמו ושתק ר' אליעזר ולא מצא תשובה. אבל הכא אי דיינת ליה משלא לשמו דזבח גופיה אם עלתה (דחטאת) לא תרד דקי"ל הפסח והחטאת ששחטן שלא לשמן אם עלו לא ירדו לדברי הכל: תנא דידן עיקר מלתא נקט. דזהו איל שקדש לחם תחלה איל המילואים: זבח ונסכים. זבח מקדש נסכים: מאי לאו דאיפסיל זבח בשחיטה. אלמא דקדשי נסכין מעיקרא קודם שחיטה: לא דאיפסיל בזריקה. כגון שזרקו חוץ לזמנו או שלא לשמו: כמאן דאמר בפ' התכלת שני דברים המתירין מעלין זה בלא זה. וכיון דאלו נסכים הותרו בשחיטה אע"ג דאיפסיל זבח בזריקה קדשו נסכים שאם יש זבח אחר יקרבו עמו: אפי' תימא כר' אלעזר ב"ר שמעון דאמר אין מעלין זה בלא זה וכגון שקבל וכו':

ה) נראה דל"ל דאלו המלואים זהו איל שקדש לחם תחילה.

שחטה ונמצאת בעלת מום. פליגי רבי אליעזר ורבי יהושע: על חוץ לזמנו שקדש. הואיל ומ"מ איתיה לזבח בעזרה אבל חוץ למקומו דלא הוי בעזרה פליגי: אני דמיתיו לחוץ לזמנו. דדברי הכל קדש דפיגול מרלה משום דהרלאה כתיב ביה דכתיב לא ירלה: ואתה דמיתו לבעל מום. דדברי הכל לא (ה) קדש: חוץ לזמנו וחוץ למקומו. פסול מחשבה ובעל מום פסול הגוף: חוץ למקומו. ובעל מום פסול

שחטה ונמצאת בעלת מום רבי אליעזר אומר קדש רבי יהושע אומר לא קדש דברי ר' מאיר אמר רבי יהודה לא נחלקו רבי אליעזר ור' יהושע על [ו] ששחטה ונמצאת טריפה שלא קדש ועל חוץ לזמנו שקדש ועל בעל מום שלא קדש ועל מה נחלקו על חוץ למקומו שר' אליעזר אומר קדש ורבי יהושע אומר לא קדש א"ר אליעזר הואיל וחוץ לזמנו פסול וחוץ למקומו פסול מה חוץ לזמנו קדש אף חוץ למקומו קדש א"ר יהושע הואיל וחוץ למקומו פסול ובעל מום פסול מה בעל מום לא קדש אף חוץ למקומו לא קדש אמר לו רבי אליעזר אני דמיתיהו לחוץ לזמנו ואתה דמיתו לבעל מום נראה למי דומה אם דומה לחוץ לזמנו נדוננו מחוץ לזמנו אם דומה לבעל מום נדוננו מבעל מום התחיל רבי אליעזר לדון דנין פסול מחשבה מפסול מחשבה ואין דנין פסול מחשבה מפסול הגוף התחיל רבי יהושע לדון דנין פסול שאין בו כרת מפסול שאין בו כרת ואל יוכיח חוץ לזמנו שפסול שיש בו כרת ועוד נדוננו משלא לשמו שפסול מחשבה ואין בו כרת ושתק רבי אליעזר ורבי מאיר מאי שנא שחטה ונמצאת טריפה דהוי פסולו קודם שחיטה ומאי שנא שחטה ונמצאת בעלת מום דלא הוי פסולו קודם שחיטה בדוקין שבעין ואליבא דר' עקיבא דאמר אם עלו לא ירדו [ז] ורבי [ח]יהושע כי אמר רבי עקיבא אם עלו לא ירדו בפסולא דגופיה אבל לקדושי לחם לא איתמר [א]חטאת ששחטה חוץ לזמנה אם עלתה לא תרד חוץ למקומה [ג] רבא אמר תרד רבה אמר [ב]לא תרד רבא כרבי יהושע ורבה כרבי אליעזר והדר ביה רבה לגביה דרבא מדהדר ביה רבי אליעזר לגביה דרבי יהושע ואיכא דאמרי אף על גב דהדר ביה ר' אליעזר לגביה דרבי יהושע [ד] רבה לגביה דרבא לא הדר ביה התם הוא דקאמר ליה נדוננו משלא לשמו אבל הכא אי דיינת ליה משלא לשמו אם עלתה לא תרד: שחטה שלא לשמה [וכו']: אמר רב פפא שבק תנא דידן איל נזיר [ג]דשכיח ונקיט איל המילואים ותנא דידן עיקר מילתא נקט: **מתני'** הנסכים שקדשו [ד]בכלי ונמצא זבח פסול אם יש זבח אחר יקריבו עמו ואם [ה] לאו יפסלו בלינה: **גמ'** [ג]אמר זעירי [ה]אין הנסכים מתקדשין אלא בשחיטת הזבח מאי טעמא אמר קרא [א]זבח ונסכים תנן הנסכים שקדשו בכלי ונמצא זבח פסול [ו] אם יש זבח אחר יקרבו עמו ואם לאו יפסלו בלינה לא [ז]דאיפסיל בזריקה כמאן [ג]כרבי דאמר שני דברים המתירין מעלין זה בלא זה אפילו תימא ר' אלעזר בר' שמעון הכא במאי עסקינן כגון שקיבל דמן בכוס ונשפך

ורבי

והדר ביה רבה לגביה דרבא. תימה התנן בהדיא בפרק המזבח מקדש (זבחים דף פד.) ואלו אם עלו לא ירדו והיוצא והטמא ושנשפכו חוץ לזמנו וחוץ למקומו ואפי' לרבי יהושע גופיה דהכי משמע ברים מעילה (דף ג.) דלא ירדו דקתני כלל אמר ר' יהושע כל שלא היה לה שעת היתר להכניס מועלין בה שנשחטה חוץ לזמנה וחוץ למקומה ומפרש בגמרא הואיל ומרלה לפיגולו ואיבעיא להו עלו מהו שירדו רבה אמר אם עלו ירדו רב יוסף אמר עלו לא ירדו ופריך התם רב יוסף לרבה מדא מנו מדא דכל שהיה פסולו בקודש אם עלו לא ירדו ותיובתא דרבה ואין לחלק בחטאת משום דפסולה שלא לשמה דשלא לשמה גופיה אם עלתה לא תרד ועוד קשה דבכל דוכתא ילפינן חוץ למקומו מחוץ לזמנו בספ"ק דזבחים (דף יד.) גבי חטאות הפנימיות דאע"ג דאמר ר' שמעון כל שאינו על מזבח החיצון כשלמים אין חייבין עליו משום פיגול מודה היה דפסול מקל ומומר [י]יליף חוץ לזמנו בקל ומומר משלא לשמן וחוץ למקומו משום דאיתקש לחוץ לזמנו וכפ' כל הפסולין (שם ד' לד:) אין עושין שרייס אלא חוץ לזמנו וחוץ למקומו הואיל ומרלה לפיגולו וחוץ למקומו ולאי לא מרלה אלא מחוץ לזמנו יליף וכן בפרק איזהו מקומן (זבחים נא.) ובפרק התערובת (שם פב.) ור"מ גריס כאן אמר מודה ולא גריס חטאת ודוקא הכא בתודה לא ילפינן חוץ למקומו מחוץ לזמנו כיון דלענין קדושי לחם לא שייך למילף הואיל ולא גופיה דזביחה הוא ועוד יש לפרש דמשום דאיירי בתודה נקט תודה והוא הדין כל קדשים קלים דדווקא קדשי קדשים דלא מהניא זריקה דילהו באימורין לענין מעילה דבין קודם זריקה בין לאחר זריקה יש בהן מעילה ילפינן חוץ למקומו מחוץ לזמנו אבל קדשים קלים דמהניא זריקה באימורים לענין מעילה אמרינן דזריקה פיגול דמביאה לידי מעילה מהניא נמי לענין מעילה דמביאה לידי מעילה אמרינן דזריקה פיגול לא מהניא לא ילדו עשאו לחמו של מזבח:

אין הנסכים מתקדשים אלא בשחיטת הזבח. פי' בקונטרס ליפסל בלינה ולא יתכן אלא לענין לשמותן לזבח אחר קאמר כדפריש בסוף הקומץ זוטא (לעיל טו: [ט]):

מסכת מכשירין

פרק א' המשך משנה ד'

אָמְרוּ לָהֶם בֵּית הִלֵּל, הֲרֵי הַמַּעֲלֶה שַׂק מָלֵא פֵּרוֹת וּנְתָנוֹ עַל גַּב הַנָּהָר, חוֹשְׁשִׁין אֲנוּ שֶׁמָּא יָרְדוּ מִצַּד הָעֶלְיוֹן לַתַּחְתּוֹן. אֲבָל אִם הֶעֱלָה שְׁנַיִם וּנְתָנָן זֶה עַל גַּב זֶה, הַתַּחְתּוֹן בְּכִי יֵתָּן. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, הַתַּחְתּוֹן טָהוֹר:

עין משפט נר מצוה

כ א ב מיי' פ"ג מהל' פסה"מ הלכה ז:

כא ג מיי' פי"ב שם הלכה יח:

כב ד ה ו מיי' (פי"ב מהל' מעה"ק הל' יב) ופי"ב מהלכות פסה"מ הלכה ו:

שיטה מקובצת

ו) ר"א ור"י על חוץ לזמנו וכו' והשאר נמחק: **ז)** ירדו ואידך ותיבות ור' יהושע נמחק: **ג)** רבה אמר תרד רבא אמר לא תרד רבה כר"י ורבא כר"א והדר ביה רבא לגביה דרבה: **ד)** רבא לגבי דרבה: **ה)** ואם לאו ס"א לנו: **ו)** אם יש זבח אחר כו'. פי' בו ביום דכיון דמתקדש בכלי נפסל בלינה ותימה מאי פריך מאי לאו דאיפסל בשחיטה ה"נ קאמר דאין מתקדשין אלא בשחיטת הזבח ופר"מ דהכי פריך אם יש זבח אחר דמשמע דוקא (אם) [עם] זבח מקריבין אבל בפני עצמו לא בדקתני ואם לאו יפסלו בלינה וזעירי אמר דכל זמן שלא נשחט הזבח אפשר לשנות לכל מה שירצה ואפי' להקריבן בפני עצמן ומשני לא דאיפסיל בזריקה דכיון דשחט עליהן הזבח בהכשר א' אפשר להקריבן בלא זבח. מיהו קשה מאי פריך לקמן והא אמר רב חסדא כו' מאי פריך דהא ע"כ יש חילוק בין שמן לנסכים דהא קמן דמשעת הפרשה השמן נפסל לשנותן ובנסכים עד ששיחוט עליהן הזבח ועוד דמשמע דרבנן פליגי בנסכים ולא בשמן וי"ל דהכי פריך אם יש זבח אחר יקרבו עמו דוקא [עם] זבח אחר אבל נסכים בפני עצמן לא ואפי' **ח)** לר"מ דאמר הוקבעו בשחיטה דהא תנן ואם לאו יפסלו בלינה וגבי שמן נמי אמאי לא פסלי ליה בלינה **ט)** (דהוי ליה מפגל בחצי מתיר אבל נתן הקומץ במחשבה והלבונה בשחיקה דברי הכל פיגל דהא דתנן פיגול בקומץ ולא בלבונה כו' וחכמים אומרים אין בו כרת מיירי שהלבונה נקטרת מתחילה בשתיקה): **י)** ועוד מאי: **מ)** ושלא לשמה הוי: **נ)** יהודה דאמר אליבא דר"א: **י)** תיבות ור"י נמי נמחק: **יא)** ירדו דמקדש והד"א והשאר נמחק: **יב)** רבא אמר: **יג)** פסול דגופיה הס"ד ומ"ה רבה אמר: **יד)** ואם **ב)**לנו משקדשו בכלי אפסלו בלינה יש שם זבח אחר יקרבו עמו שאם לא כן יפסלו: **טו)** שרת הן חולין: **טז)** מה"ד מאי לאו: **יז)** כן דשחיטה: **יח)** וכבר הותרו נסכים: **יט)** שני דברים המתירין: **כ)** בשחיטה. פ"א אם כו' ושייך לעיל ברש"י ד"ה ואם (כמ"ש באות י"ד):

ט) לולי ע"ל ולפי' לרבנן דקמ"ל לעיל דף טו: דלא הוקבעו בשחיטה דהא תנן וכו'. **ב)** כל זה אינו ענין לכאן כלל אלא שייך לעיל דף מז. **ג)** לולי ע"ל ופס לנו. משקדשו בכלי יפסלו בלינה ולכן אם יש שם זבח אחר קודם שלנו יקרבו.

רש"י כת"י

חוץ לזמנו. פסיטא לן [דקידש] הואיל ומרלה לפיגולו [הכי] מפרש בזבחים בפרק המזבח מקדש [כל שפסולו בקודש] אם עלו לא ירדו: ועל בעל מום שלא קודש. דאין פסולו בקדש דקודש שנכנס לעזרה נפסל ואמרי' בזבחים כל שאין פסולו בקדש אין הקדש מקבלו: חוץ לזמנו. יש כרת באכילתו דפיגול הוא דכתיב והנפש האוכלת ממנה עונה תשא והוא עון חיוב כרת דגמרינן עון עון מנותר דכתיב ביה ואוכליו עונו ישא ונכרתה. בכריתות בפרק ראשון: ועוד נדוננו משלא לשמו. דאיכא טעמא דידך דפיסול מחשבה היא ואיכא טעמא דידי דאית בו כרת ואמרינן לעיל זבח תודה שלמיו מלמד שאם שחטה שלא לשמה לא קידש הלחם: מאי שנא כו'. אמילתא דר' מאיר קמהדר: דוקין שבעין. טיל"ל כמו הגוטה כדוק שמים וכיי האי מומא אמר ר' עקיבא אם עלו לא ירדו הואיל ואין מומו ניכר ועוד דכשרים בעופות שאין בהן סכנה אבר: ואידך. ר' יהודה אמר לך כי אמר ר' עקיבא אם עלו לא ירדו: לגופיה. דזבח: אבל לקדושי. אלחם לא אלימא קדושתיה: חטאת. וכ"ש שאר זבחים: ששחטה חוץ לזמנה אם עלתה לא תרד. דאמרי' במס' נדה בפ' יוצא דופן תורה אחת לכל העולים אם עלו לא ירדו: רבה ברי"י. דמדמה ליה לבעל מום ובעל מום אמרינן התם אם עלה ירד דקתני יכול שאני מרבה הרובע והנרבע כו' עד מרבה אני את אלו שאינן פיסולן בקודש ומוציא אני את אלו שאין פיסולן בקודש: רבא אמר לא תרד. כר' אליעזר דמדמי לעיל חוץ למקומו לחוץ לזמנו: אבל הכא אי דיינת ליה. חוץ למקומו משלא לשמו אם עלה לא ירד דהא חטאת ששחטה שלא לשמה אפי' לרבה אם עלתה לא תרד הואיל בשאר קרבנות עולה לכתחילה: עיקר מילתא נקט. מילואין קרבי מתילה לכל הקרבנות וקרבן יחיד הוא וה"ה לאיל נזיר ל"א מילואין קרבן לבור וכשבי עלרת קרבן לבור: **מתני'** ה"ג אם לנו יפסלו בלינה: **גמ'** אין הנסכים מתקדשים. ליפסל בלינה וביולא: אלא בשחיטה. וקדשו בכלי דמתניתין לאו דוקא: זבח ונסכים. נסכים תלויין בזבחים: מהי לאו דאיפסל בשחיטה. דלא קדשתיהו זביחה לנסכים דפסולה היא וקתני אם לנו יפסלו בלינה: לא דאיפסיל בזריקה. ונסכים בשחיטה לחודיה לנסכים כרבי דאמר שני דברים המתירים כגון שחיטה וזריקה: מעלין זה בלא זה. דאמר כפ' [התכלת] שחט לשמן וזרק דמן שלא לשמן הלחם קדוש ואינו קדוש: אפילו תימא ר' אלעזר. דאמר לעולם אינו קדוש עד שישחט לשמן וזרק דמן לשמן דשני דברים המתירין בשחיטה וזריקה המתירין לגבה אין מעלין זה בלא זה משום דהוי זריקה פסולה כגון שנזרק הדם שלא לשמן והכא כגון שנשפך הדם בקרקע:

ורבי